

## СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ ФЕНОМЕН. НЕГАТИВНІ ТА ПОЗИТИВНІ СТОРОНИ

**Постановка проблеми:** З початком XXI століття інформаційні технології почали розвиватися дуже стрімко і тепер такі речі як Інтернет і соціальні мережі ми вважаємо невід'ємною складовою життя. Сьогодні соцмережі дають безліч можливостей: починаючи від банального спілкування закінчуючи зароблянням грошей. Вони поєднують між собою мільйони людей і мають різний вплив на них, формуючи світогляд та політичні погляди. Тому виникає питання щодо вивчення впливу соціальних мереж на формування людини як особистості, а також визначити основні позитивні та негативні сторони в користуванні цими ж мережами.

**Мета:** визначити роль соціальних мереж в становленні людини, проаналізувати основні негативні та позитивні сторони соцмереж.

**Виклад матеріалу:** На початку XXI століття відбувається стрімкий розвиток інформаційних технологій, а також глобальної світової мережі Інтернет. Сьогодні Інтернет став основним генератором світових тенденцій. Таке явище сприяє зміні ціннісних орієнтирів людства та його соціальних структур. Інтернет настільки сильно увійшов в наше життя, що став чимось звичним, а для багатьох навіть таким, що без нього важко уявити своє існування. Ми активно користуємося Інтернетом вдома, на роботі, на навчання, а з розвитком нових технологій Інтернет став незамінним в наших смартфонах, що дало змогу постійно бути «online». Поява такого ресурсу радикально змінила форми, зміст, механізми, функції соціальних комунікацій та людське мислення. З розвитком Інтернету, з'явилася можливість використовувати всі його досягнення в різних його проявах. Одним з таких проявів стали соціальні мережі, які набули на сьогодні статусу невід'ємного атрибуту нашого життя. Сьогодні дуже важко уявити людину без профілю в соціальних мережах. Це є своєрідним паспортом в кіберпросторі.[1]

Вперше термін «Соціальна мережа» був вжитим ще задовго до появи комп'ютерів. Це зробив англійський соціолог Джон Барнс в 1954 році в праці «Класи і збори в норвезькому острівному приході» [Barnes, J.A. (1954) Class and committee in a Norwegian island parish. *Human Relations*, 7, 39-58]. Під цим терміном Барнс розумів якусь структуру, що складається з вузлів (окремих людей, рідше - груп), пов'язаних між собою одним або декількома способами за допомогою соціальних взаємин. Необхідною умовою існування традиційних соціальних мереж була наявність досить щільних міжособистісних зв'язків, на підтримку яких було потрібно багато часу, що накладало істотні обмеження на кількість вузлів мережі (в середньому до 150 осіб). [5]

З розвитком Інтернету таке поняття як «соціальна мережа» змінило своє значення та наповнилося новим змістом. Тепер соцмережою називають веб-сервіс (мобільний додаток), що дає змогу комунікувати великій групі людей з будь-яких куточків світу. Взагалі соціальна мережа не має чіткого визначення, бо все досить відносно, з'являються нові формати, але основними критеріями залишаються учасники, які якимось чином взаємодіють між собою: підтримують відносини з колишніми однокласниками та родичами (Facebook), спілкуються на різноманітних форумах (DOU, GitHub), обмінюються файлами (Torrent), щось продають і купують (eBay, Prom, Instagram), грають ігри з друзями (Steam, Epic Games), пишуть і читають блоги (Twitter, YouTube, Instagram), ведуть діалоги (Telegram, Viber, Messenger). Такі явища зумовлюють виникнення нової специфічної форми спілкування.

Соціальні мережі мають безмежно великий вплив на формування людської особистості. Але окрім позитивних аспектів є і негативні.

Основною ціллю створення соцмереж була можливість спілкуватися з родичами, близькими та знайомими людьми з будь-якої точки нашої планети за умови доступу в мережу Інтернет. Насправді враховуючи як раніше комунікувало суспільство на відстані це відмінне рішення, адже воно швидко стало доступне майже всім. Але тепер з масштабною глобалізацією (ще 2017-го кількість користувачів в найпопулярнішій соцмережі Facebook сягнула 2 мільярдів) ведення діалогу в соцмережах відійшло на другий план, хоча це і не змінило суті проблеми тих людей, які вже стали залежними від соцмереж.

Інтернет-спілкування характеризується як насичений індивідуальний і глибоко особистісний психологічний процес. Ведення діалогу онлайн дає певне відчуття безпечності і користувач переходить від формального спілкування до більш інтимного, можливо навіть з зовсім незнайомою користувачеві особою, що є досить великою проблемою. Внаслідок спілкування онлайн в багатьох людей з'являється ефект повної анонімності та якоїсь захищеності, хоча це не так. Також втрачається ефект присутності та прямого контакту, який ми завжди відчуваємо в реальному спілкуванні. Через це загострилася проблема неврегульованого висловлювання на адресу інших. Особливо це стосується теми расизму (наприклад коментарі в профілях афроамериканських спортсменів після спортивної події та політичних діячів після прийняття рішення не на користь коментаторів).

Деякі люди стають все більш закритими до реальної комунікації з іншими індивідами через відчуття комфорту від перебування саме в онлайн режимі: переписки в месенджерах, діалоги на форумах з однією визначеною тематикою та інше. Саме це скоує в реальному спілкуванні та в майбутньому ставить в певні рамки. Також через надмірне зловживання мережею Інтернет може виникнути психологічна залежність від соцмереж. Залежність розвивається поступово. Якщо людина все більше часу приділяє онлайн перепискам, перегляду новин, обговоренню на форумах, кількості вподобайок і підписників у профілі не усвідомлюючи це, а люди з реального життя і події втрачають сенс, то можна вважати це початком набуття залежності від соціальних мереж.

Крім спілкування і поглинання інформаційного контенту соцмережі дають змогу створювати цей самий контент. Це великий плюс для людей, які хочуть чимось поділитися (своє життя, хобі, професійна діяльність) та бути так званими наставниками для інших – менторами. Такі люди допомагають розвиватися іншим, збирають у ком'юніті однодумців і діляться певною інформацією, взаємодіють між собою. Це дуже допомагає, якщо у реальному світі таких людей не знаходиться, а особливо, якщо існують такі, що зневажають або осуджують твій вибір (але це не привід повністю занурюватися в віртуальну реальність).[2]

Важливу роль соціальні мережі відіграють при веденні своєї справи: чи то маленький інтернет-магазин, чи студія з якимись виробами, чи навчальні курси – неважливо. Якщо все гарно та правильно оформити, то на послугу завжди знайдеться свій клієнт. Це ще одна з переваг соцмереж. Також протіє можуть «розповісти друзям», відреагувати та прокоментувати твій продукт, що дає швидке поширення та значне охоплення.

Отже, до позитивної сторони формування індивіда з допомогою Інтернет-спілкування можна віднести отримання нової інформації в тій темі, яка тобі потрібна, розширення кола спілкування, знаходження нових цікавих особистостей, розвиток себе як особистості та сам діалог з будь-якого куточка Землі. Серед негативних варто було б виділити б саму залежність від соціальних мереж, а також відірваність від реальності, втрата зв'язку з близькими людьми, відчуття анонімності і всюдозволеності, подача себе тим, ким ти не є насправді. Ці проблеми справді вартують уваги, особливо у наш час. [3]

**Висновки:** Соцмережі та онлайн спілкування настільки так сильно увійшли в наше життя, що здаються чимось рутинним, а в деяких людей з'являється залежність від віртуального життя, що дуже негативно може вплинути на становлення людини як індивіда та реальне життя і взаємовідносини в ньому. Аби уникнути такої залежності батькам з самого дитинства потрібно привчати чітко розмежовувати реальний та віртуальний світи, більше часу приділяти вихованню та проведенню разом вільного часу. Також ми повинні пам'ятати, що Інтернет ресурс не єдиний засіб комунікації та соціалізації. Занадто довге і постійне перебування по той бік екрану зменшує силу зв'язків з іншими людьми і відриває від реальних проблем.[4]

Проаналізувавши роботу ми можемо дійти до висновку, що соціальні мережі мають великий вплив на суспільство та на життя і формування людини загалом. Також варто відзначити, що характеризувати соцмережі та онлайн спілкування однозначно як позитивне чи негативне явище не можна, тому що у ньому є як свої плюси, так і мінуси. Тому подальше вивчення даної теми є досить актуальним в майбутньому.

### Список використаних джерел

1. Архипова Е. А. Социальные сети: особенности современного понимания. [https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/t-13-Sots.seti\\_Shevch.pdf](https://ktpu.kpi.ua/wp-content/uploads/2016/02/t-13-Sots.seti_Shevch.pdf)
2. К.М. Коган // Соціальні мережі як елемент нового соціального середовища.
3. Палій С.В. Соціальні мережі як засіб комунікації електронного навчання. / С. В. Палій // Управління розвитком складних систем. – 2013. – Вип. 13. – С. 152-156.
4. Т.М. Беркія // ІА «Українське право» та ГО «Європейська Асоціація Студентів Права Львів». [https://ukrainepravo.com/legal\\_publications/essay-on-it-law/it\\_law\\_berkiy\\_Social\\_networks\\_and\\_there\\_involves/](https://ukrainepravo.com/legal_publications/essay-on-it-law/it_law_berkiy_Social_networks_and_there_involves/)
5. II Міжнародна студентська науково-практична конференція «Дорожня карта інформаційно-телекомунікаційної сфери». - Збірка тез. – К: ДУТ, 2020. – 124 с. [http://www.dut.edu.ua/uploads/n\\_8478\\_36877760.pdf#page=62](http://www.dut.edu.ua/uploads/n_8478_36877760.pdf#page=62)